Youth Engagement By World Vision ROMÂNIA

Proiect finanțat de Uniunea Europeană

REALITATEA DIN ROMÂNIA CU PRIVIRE LA IMPLICAREA COPIILOR LA LUAREA DECIZIILOR CARE ÎI PRIVESC ÎN FAMILIE, ȘCOALĂ ȘI COMUNITATE*

Mai mult de jumătate (54%) dintre copii declară că nu au fost consultați nici măcar o dată cu privire la deciziile luate în timpul pandemiei cu privire la educație: școala online, vacanțe și context educațional

96% din respondenți nu au auzit de "Garanția pentru copii"

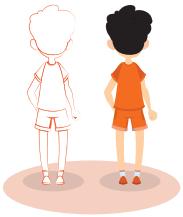

1 din 2 copii nu este implicat de adulți în luarea unei decizii

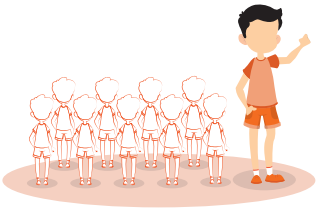

Doar 1 din 10 copii are putere de decizie totală

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU IDEILE ŞI PROPUNERILE COPIILOR

O treime dintre copii au răspuns că ideile lor au fost preluate şi aplicate.

Mai bine de 30% dintre copii spun că ideile fie nu le sunt ascultate, fie nu sunt aplicate. Pentru restul, ideile au fost aplicate doar parţial

55% dintre copii se declară dezamăgiți atunci când nu sunt consultați cu privire la deciziile care îi privesc în mod direct

27% dintre copii sunt au devenit însă indiferenţi cu privire la participarea la luarea deciziilor. Ei nu au avut de-a lungul anilor contexte în care să fie încurajaţi să-şi exprime ideile, iar încrederea în propriile opinii şi decizii nu a fost construită în şcoală şi nici promovată de autorităţile locale

*Date colectate în noiembrie 2021; Număr respondenţi: 412 copii şi tineri

Youth Engagement By World Vision ROMÂNIA

Proiect finanțat de Uniunea Europeană

AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE CONSULTĂ EXTREM DE RAR COPIII

Doar

2%

dintre copii

au răspuns că au fost consultați în ultimele 12 luni de către autoritățile publice locale/ primărie

COPIII SUNT CEL MAI FRECVENT CONSULTAȚI DE CĂTRE

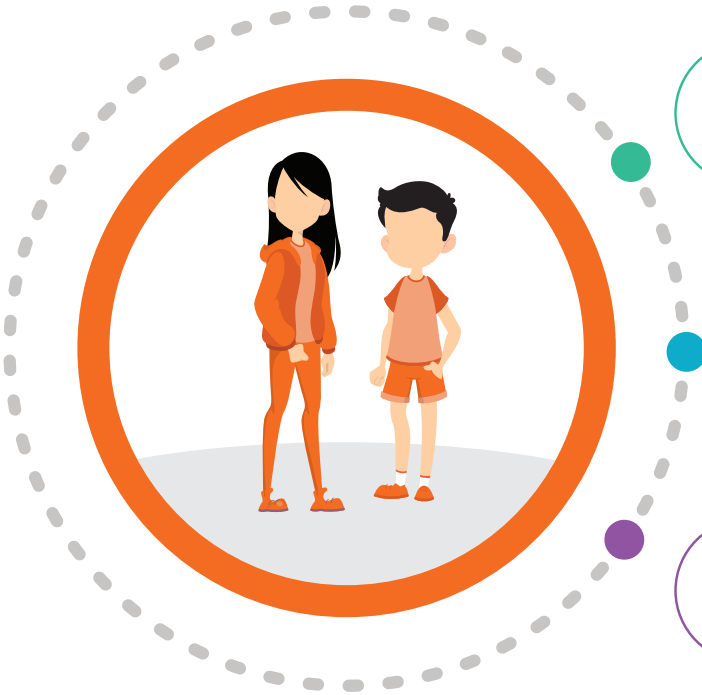

membrii familiei

profesori

reprezentanții ONG-urilor/ voluntarii din comunitate

COPIII, ȘCOALA ȘI PARTICIPAREA

Când sunt luate decizii care îi vizează în cadrul școlii,

70%

dintre copii

declară că sunt consultați de către diriginte

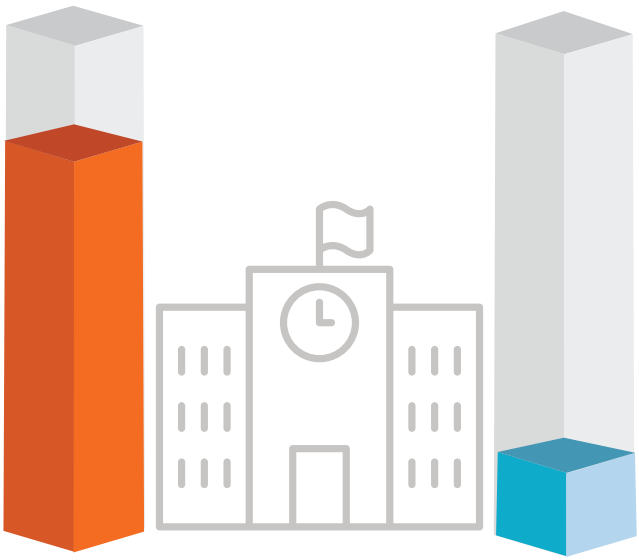

și doar

14%

de managementul școlar

Ce este participarea în ochii copiilor?

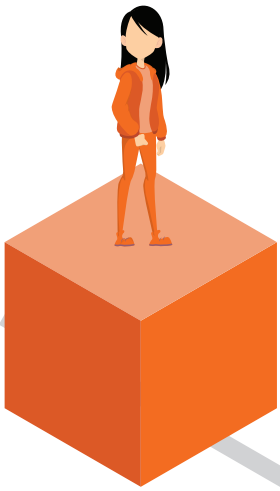

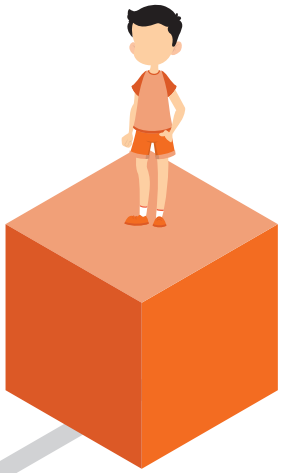

"Cheia spre o lume în care ne simțim în siguranță"

"Vocea ne este ascultată"

"Pas spre responsabilitate"

"Mă ajută să merg înainte încrezătoare"

"Controlul asupra propriei vieți"

"Mă ajută să mă exprim mai bine, să nu îmi fie frică să vorbesc, să realizez că părerea mea contează"

"Un rol important în dezvoltarea mea"

CUM ARATĂ PARTICIPAREA COPIILOR LA LUAREA DECIZIILOR ÎN LEGISLAȚIE?

RECOMANDAREA (UE) 2021/1004 A CONSILIULUI DIN din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garan]ii europene pentru copii:

4. Statelor membre li se recomandă să garanteze copiilor aflați în dificultate:
(a) accesul efectiv și gratuit la educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate, la educație și activități școlare, la cel puțin o masă sănătoasă în fiecare zi de școală și la asistență medicală;
(b) accesul efectiv la o alimentație sănătoasă și la o locuință adecvată.

GUVERNANȚĂ ȘI RAPORTARE

11. În vederea asigurării unei bune guvernanțe, monitorizări și raportări și ținând seama în mod corespunzător de structurile și mecanismele naționale existente, statelor membre li se recomandă:
Implicarea părților interesate
...
(e) să asigure participarea autorităților regionale, locale și a altor autorități relevante, a copiilor și a părților interesate relevante care reprezintă societatea civilă, a organizațiilor neguvernamentale, a instituțiilor de învățământ și a organismelor responsabile cu promovarea incluziunii și integrării sociale, a drepturilor copiilor, a educației incluzive și a nediscriminării, inclusiv a organismelor naționale de promovare a egalității, **pe tot parcursul procesului de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a planului de acțiune.**

Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului
România a ratificat prin Legea nr. 18/1990[1] Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de către Adunarea Generală ONU la data de 20 noiembrie 1989. Potrivit acesteia, drepturile copilului pot fi grupate în trei mari categorii: drepturi de protecție, drepturi de dezvoltare și drepturi de participare.

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

Art. 49 – Protecția copiilor și a tinerilor
(1) Copiii şi tinerii se bucură de un regim special de protecţie şi de asistenţă în realizarea drepturilor lor...
(5) Autorităţile publice au obligaţia să contribuie la asigurarea condiţiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viaţa politică, socială, economică, culturală şi sportivă a ţării

Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului-Art. 28
(1)Copilul are dreptul la libertate de exprimare.
(2)Libertatea copilului de a căuta, de a primi şi de a difuza informaţii de orice natură, care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale şi morale, sănătatea sa fizică şi mentală, sub orice formă şi prin orice mijloace la alegerea sa, este inviolabilă.
(3)Părinţii sau, după caz, alţi reprezentanţi legali ai copilului, persoanele care au în plasament copii, precum şi persoanele care, prin natura funcţiei, promovează şi asigură respectarea drepturilor copiilor au obligaţia de a le asigura informaţii, explicaţii şi sfaturi, în funcţie de vârsta şi de gradul de înţelegere al acestora, precum şi de a le permite să îşi exprime punctul de vedere, ideile şi opiniile.
(4)Părinţii nu pot limita dreptul copilului minor la libertatea de exprimare decât în cazurile prevăzute expres de lege.

LEGEA NR. 1/2011 A EDUCA}IEI NA}IONALE, CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE
Principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ.

Art. 4. Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru: b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;...

REGULAMENTUL-CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR, PUBLICAT DE MINISTERUL EDUCA}IEI ÎN 11.09.2020
Art. 3 (2) Conducerile unităţilor de învăţământ îşi fundamentează deciziile pe dialog şi consultare,

[1]Legea nr. 18/1990 publicată în Monitorul Oficial, nr. 314 din 13 iunie 2001

promovând participarea părinţilor la viaţa şcolii, respectând dreptul la opinie al elevului şi asigurând transparenţa deciziilor şi a rezultatelor, printr-o comunicare periodică, adecvată a acestora, în conformitate cu Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, cu modificările şi completările ulterioare.

STATUTUL ELEVULUI

Art. 4. Învățământul preuniversitar este centrat pe elev. Toate deciziile majore sunt luate **prin consultarea reprezentanților elevilor, respectiv a Consiliului Național al Elevilor și a altor organisme reprezentative ale elevilor**, precum și prin consultarea obligatorie a reprezentanților federațiilor sindicale, a beneficiarilor secundari și terțiari, respectiv a structurilor asociative reprezentative ale părinților, a reprezentanților mediului de afaceri, a autorităților administrației publice locale și a societății civile.

OG NR. 137/2000 PRIVIND PREVENIREA ȘI SANCȚIONAREA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE

Art. 1 (2) Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: ... **(viii) dreptul la libertatea de opinie și de exprimare.**

Art. 2 (1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, ...și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

CODUL CIVIL-Art. 488: Îndatoririle specifice. (1) Părinţii au îndatorirea de a creşte copilul în condiţii care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială în mod armonios. (2) În acest scop, părinţii sunt obligaţi:...b) să prezinte şi să permită informarea şi lămurirea copilului despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;

CUM IMPLICĂ INSTITUȚIILE PUBLICE COPII?

LA NIVEL NAȚIONAL

România nu are o entitate care să supravegheze implementarea prevederilor Convenţiei Naţiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, dar la nivel național există două ministere care ar trebui să implementeze și să supravegheze implicarea copiilor în luarea deciziilor:

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin Agenția Națională pentru Protecție a Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopție (ANPDCA)
- Ministerul Tineretului și Sportului

ANPDCA implică reprezentanți ai copiilor și tinerilor în procesul de dezvoltare al Strategiei privind drepturile copiilor pentru perioada 2021 - 2027, cum ar fi Consiliul Consultativ al Copiilor înființat și sprijinit de către World Vision România. Vocea copiilor mai mici (sub 14 ani) este asigurată prin intermediul organizațiilor neguvernamentale care activează pentru interesele copiilor și care dețin experiența necesară facilitării colaborării între autorități și cii de toate vârstele și categoriile.

Pe lângă MTS funcționează **Consiliul Național pentru Tineret (CNPT)** și reprezintă un mecanism de consultare al MTS în elaborarea şi monitorizarea aplicării politicilor publice de tineret la nivel național și care are la bază principiul dialogului structurat. Reunește 22 de structuri federative (de nivel național, județean și asociații afiliate internațional), prin intermediul cărora se formează o rețea de peste 500 de organizații de și pentru tineret. La nivel internațional, este afiliat la Forumul European pentru Tineret (European Youth Forum) și Organizația Mondială pentru Tineret (World Assembly of Youth).

LA NIVELUL INSTITUȚIILOR LOCALE

Studiile naţionale arată că la nivel local, foarte puţine autorităţi publice au implementat planuri de acţiune specifice pentru drepturile copilului. În cazul anumitor autorităţi s-a observat o lipsă generalizată de cunoaştere a planului naţional de acţiune (acolo unde acesta există). Multe autorităţi par să nu aibă resursele necesare pentru o implementare eficientă, iar coordonarea responsabilităţilor între instituţiile locale este adesea slabă. Participarea copiilor la pregătirea planurilor locale a fost de asemenea slabă sau inexistentă.

LA NIVEL JUDEȚEAN

Structurile autorității publice care guvernează strategiile privind drepturile copiilor și tinerilor sunt coordonate de **Direcțiile Județene de Protecția Drepturilor Copiilor și de Direcțiile de sport și tineret**, organizate la nivelul fiecărui județ și sectoarele capitalei.
DGASPC are ca atribuții: coordonarea activităţilor şi măsurilor de implementare a obiectivelor strategiei judeţene în domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului; asigurarea aplicării unitare a prevederilor legislaţiei din domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului; monitorizarea şi analizarea respectării drepturilor copilului la nivelul judeţului/sectorului şi propunerea măsurilor pentru situaţiile în care acestea sunt încălcate.
Direcțiile Județene de Sport și Tineret au atribuții în punerea în aplicare cele stipulate în Strategia Națională pentru tineret (în momentul de față cele descrise în Planul de Guvernare, neavând încă o Strategie actualizată) și formulate în Legea tineretului 350/2006, cu modificările ulterioare.

LA NIVELUL INSTITUȚIILOR ȘCOLARE

Consiliul Național al Elevilor- Consiliul școlar al elevilor este structură consultativă și reprezintă interesele elevilor din învățământul preuniversitar, la nivelul unității de învățământ.

CE PROPUNE WORLD VISION ROMÂNIA PENTRU A-I IMPLICA PE COPIILOR ÎN LUAREA DECIZIILOR?

1. Definirea clară în legislație a consultării şi participării copiilor în procesul de luare a deciziilor. Fiecare autoritate publică trebuie să fie obligată să respecte consultarea şi participarea copiilor

2. Înființarea Consiliului copiilor și tinerilor la nivel județean și local

3. Obligativitatea consultării copiilor și a reprezentanților lor în elaborarea strategiilor locale și județene, dar și în elaborarea bugetelor, programelor de finanțare aferente, a monitorizării și evaluării impactului acestora

4. Crearea unei platforme informatice dedicată copiiilor care să cuprindă: informații la zi despre proiectele și modificările legislative/administrative, posibilitatea transmiterii opiniilor copiilor şi grupurilor formale şi informale care promovarea participarea copiilor referitoare la inițiative şi proiecte derulate

5. Implementarea unui limbaj accesibil și adaptat copiilor în documentele publicate de către instituțiile administrației naționale și locale

6. Stabilirea unei entităţi responsabile să supravegheze respectarea dreptului la participare al tuturor copiilor

7. Creşterea vizibilității documentelor și elaborarea strategiilor județene și locale bazate pe evaluarea nevoilor copiilor și tinerilor din comunitate și asigurarea participării copiilor în realizarea acestora

8. Asumarea unui rol mai proactiv: inițiative din partea autorităților publice prin deschiderea față de parteneriate cu organizațiile de tineret/ ONGuri cu expertiză care activează în domeniu, în privința facilitării participării copiilor

9. Întărirea capacității și sprijinirea elevilor pentru a se organiza la nivelul școlii, la nivelul centrelor de tineret, motivarea ONGurilor de tineret

10. Integrarea participării copilului în curricula școlară ca parte a disciplinei dirigenţie/cultură civică;

11. Organizarea campaniilor publice de informare a copilului și a populației adulte cu privire la dreptul și importanţa participării lui la luarea deciziilor

12. Asigurarea finanțării programelor dedicate participării copiilor din bugetul central/național

13. Asigurarea continuității Strategiilor naționale, armonizarea Strategiei naționale în domeniul promovării și protecției drepturilor copiilor cu Strategia Națională pentru tineret

MODEL DE BUNĂ PRACTICĂ
WORLD VISION ROMÂNIA - CONSILIUL CONSULTATIV AL COPIILOR (CCC)

CUM ASCULTĂM VOCEA COPIILOR ŞI O FACEM AUZITĂ

•2012 - **World Vision România** a înființat **Consiliul Consultativ al Copiilor (CCC)**, alcătuit de un grup de 12 elevi din școli gimnaziale și licee (cu vârsta între 14 și 18 ani) din zonele rurale.

•Membrii grupul sunt selectați de către colegii lor și au un mandat de doi ani.

•Roluri multiple de reprezentare: intern, în cadrul organizației respectiv extern, în comunitățile locale, naționale și internaționale.

•Consultări periodice între CCC și echipa World Vision. Măsurile adoptate cu ajutorul copiilor din Consiliul Consultativ au un impact semnificativ pentru toţi copiii din România, în special pentru cei din mediul rural.

•Membrii Consiliul Consultativ al Copiilor participă la cursuri de formare, evenimente, dezbateri în care sunt învățați să facă advocacy și sunt sprijiniți în comunicarea cu autoritățile locale, pentru a-și susține punctul de vedere cu privire la deciziile cu impact asupra lor și a celorlalți copii.

Scrisori deschise, de poziție (câteva exemple din ultimii 3 ani):

•CCC WVR a redactat o scrisoare deschisă destinată premierului Viorica Dăncilă, prin care au solicitat transport școlar gratuit în mediul rural și o prioritizare a drepturilor și intereselor copiilor. Solicitarea a venit în contextul tragediei elevelor navetiste din Caracal, în 2019.

•Consiliul Consultativ a initiat scrisoarea deschisa adresată Ministrului Educatiei Nationale și presedintei ANDPDCA in care atrag atentia asupra modului în care pandemia a adâncit problemele copiilor din mediul rural.

•CCC WVR a formulat și înaintat o scrisoare deschisă destinată ministrului Educaţiei şi Cercetării, prin care solicită revizuirea condițiilor reluării activităților educaționale față-n față, în condițiile au transmis problemele şi temerile cu care se confruntă din cauza incertitudinii presiunii prezente în învăţământul din România, în 2021.

Copiii din Consiliul Consultativ se implică și în evenimente organizate de către/în parteneriat cu diferite ONG-uri, autoritățile naționale, locale sau chiar structuri ale Uniunii Europene, transmițând mesaje dinspre copii spre comunitate despre importanța drepturilor copiilor, inclusiv accesul la educație, protecție, servicii de sănătate și participare.

Consultare și implicare in procesele de luare a deciziilor (câteva exemple din ultimii 3 ani):

•Reprezentanții CCC WVR au participat la al 13-lea Forum European privind drepturile copiilor și au participat în procesul de consultare al Consiliului Europei cu privire la Strategia UE privind drepturile copilului și Strategia de garantarea a acestora. (2020).

•CCC WVR a fost invitat de către ANDPDCA să se alăture procesului de consultare cu privire la elaborarea noii Strategii naționale pentru drepturile copilului. Copiii participă la sesiuni de lucru, workshop-uri si intalniri cu experți din domeniul educației, protective și participării pentru a valida și consolida recomandările noii strategii (2021).